
SzentmártonyYvonne

ELŐSZÖR ÉRETTSÉGIZTEK WALDORF-DIÁKOK MAGYARORSZÁGON

Felcsendül az ismert ballagó dal, és a 13. osztály utoljára végigjárja a Pesthidegkúti Waldorf iskolát. Országszerte száz meg száz gimnáziumban ballagnak a diákok, mégis a mostani nekünk egészen különleges. Ők az elsők, akik a magyar Waldorf iskolások közül leérettségiztek, és már tudjuk, hogy mind a 15-en sikeresen tették le a vizsgát.

Zsúfolásig tele van az aula. Szülők, tanárok, diákok, a legkisebbektől a legnagyobbakig várjuk őket meghatottan. A kicsik is, anélkül, hogy valaki elmagyarázta volna nekik, érzik: most egészen különleges, ünnepélyes dolog történik. Hiszen az elmúlt hetekben mindenki ezért az osztályért izgult; csendesebbek voltunk az udvaron, hogy ne zavarjuk őket a vizsga közben, egy-egy osztály más tanteremben tanult, és a tanárok is ünnepi ruhában jöttek napokig az iskolába.

Ahogy közelednek, képek sora tör elől belőlem.

– 1996 tavasza: Moliere: *Fősvény* előadással búcsúzik az akkori 8. osztály. Az előadásban szinte minden szereplő nagy meglepetést okoz játékával. Először döbbenünk rá igazán mi, tanárok, hogy egy új korszak kezdődik ösztől, gimnáziumi osztályunk is lesz.

– Nem sokkal később kicsi, de bensőséges körben, szintén itt az aulában búcsúztatják Mezei Kati nénit, aki az ötödik év elején elvállalta ezt a különös sorsú osztályt. A kisebb testvérek már ebbe az iskolába jártak, és a szülők kérésére az iskola befogadta a különböző iskolákból érkező gyerekeket. Nagyon rövid idő alatt beilleszkedtek az iskola életébe, nem lehetett a különbséget érezni. És a búcsúztatón már kimondva-kimondatlanul mindenki arra gondol: hogyan is lesz tovább? Tanárok sora próbál a saját szakterületén felkészülni az új feladatra. Sikerül-e majd azokat a fontos lelki készségeket, egyéni érdeklődést, személyes ízlést, önálló ítéletalkotást, ami ebben a korban formálódik az emberben, úgy kialakítani bennük, hogy ne a mi meggyőződésünket akasszuk majd rájuk, hanem megtanítsuk őket saját szemükkel látni, és megérteni a világot. Hiszen ez lenne a

Waldorf iskola egyik célja. Ki fogja őket végig vezetni? Nagy a felelősség! Végül ketten: Beóthy Hanna és Balassa Bálint vállalják az osztály kíséretét.

– 1996 szeptember: már egy új osztály áll a tanévnyitón. Sok új gyerek kapcsolódott az osztályhoz, néhányan pedig más-hol folytatták tanulmányaikat. Elméletben már sok mindenre felkészültünk, mégis minden nap új és új nehézségeket hoz. Ahogy öltözködnek, viselkednek, megszólítanak minket, köszönnek (vagy nem köszönnek). Újabb és újabb korszakalkotó ötleteik támadnak, amiket azonnal meg akarnak valósítani, de amelyekről mi esetleg megijedünk, tanakodunk, hogy megengedjük, vagy ne. Aztán másnapra esetleg már el is felejtik a világmegváltó tervet. A más iskolából jött gyerekek élvezik a szabadabb légkört, sokszor félre is értelmezik a nagyobb szabadságot: egyre több a késés, hiányzás. Nem akarnak tanulni, annál minden más fontosabb. Nincs osztályzás, ezért más és más módszereket kell kitalálni. Éjszakába nyúló beszélgetések, töprengések, vívódások következnek. Aggódásainkból azért néha sikerül kikukkantanunk, és észrevevesszük, hogy szép, igényes epocha-füzetek, fafaragások, szövések, rajzok készülnek. Karácsonyi ünnepséget szerveznek az iskolában, foglalkoznak a kicsikkel. Így telik el az első év.

Közben a ballagók leérnek az aulába, virágkoszorút kapnak a búcsúztató osztálytól, és az osztálykísérő Dosztojevszkijtől idéz: *Ne félj semmitől, és ne félj soha, és ne búsulj. Némely gondolat előtt értetlenül állsz, kivált az emberek bűnei láttán, és azt kérdezed magadtól: Erőszakkal győzzem le, vagy jámbor szeretettel? Mindig így dönts: Jámbor szeretettel győzöm le.*

Megint elöntenek az emlékek. Milyen nehéz volt sokszor eldönteni, hogy mikor cselekszünk jól, szeretettel. Dönteni, hogy van olyan, akinek nem ez az iskola a jó. Nem indulatból, hanem szeretettel végiggondolva úgy határozni, hogy van olyan közöttük, akinek nem itt folytatódik az útja. Vagy például az euritmia órán *jámbor szeretettel* elviselni, hogy meg sem moz-

dulnak, hangoskodnak, más fontos dolgokról akarnak beszélni a mozgás helyett. Aztán egyszer csak az osztály nagy része külön euritmia órákra is kezd járni, együtt mozog a kisebbekkel. Észrevétlenül összeáll egy műsor, amelyet Waldorf iskolákban mutatunk be, még külföldre is eljutunk. És a turné alatt, az utazás közben, az előadások után a fontos dolgokról is sokat beszélgetünk...

A 10. osztály végén néprajzi gyűjtésre Erdélybe utaznak, amely mindannyiuk számára meghatározó élmény. Gyönyörű, tartalmas dolgozatok születnek az ott eltöltött két hétről.

Lassan közeledik az érettségi. Diák és tanár egyre nagyobb súllyal érzi a felelősséget. Sikerül-e elég rutint szerezniük a matematika feladatok megoldásában, képesek lesznek-e történelemből egy-egy korszakot eseményeiben, összefüggésében érzékeltetni, tudnak-e majd magyarból árnyalt elemzéseket készíteni? Mindenki tudatában van annak, hogy nem csupán egy érettségi vizsgára készülünk, most azt is bizonyítanunk kell a kétkedőknek, hogy ebbe az iskolába nem csak járni jó, de eredményes érettségi vizsgát biztosító tudást is ad.

A 12. osztályban még egy nagy próbatétel előtt állnak a diákok: el kell készíteniük a diplomamunkáikat. Mindegyiküknek egy maguk által kiválasztott témát kell feldolgozniuk egy éven keresztül, s ehhez valamilyen művészeti munkát kell kapcsolniuk. Fantasztikus munkák születnek. Tartalmas, átfogó

Az előző oldalon: a tizenhárom évfolyam egy-egy képviselője. Fent: az érettségizők egy csoportja: Koppány Zsolt, Mészáros Orsolya, Poós András Márton, Novinszki Tamás, Czitán Dániel. Rajtuk kívül érettségi bizonyítványt Kapott: Baranyai Anna, Barna Gergely, Bognár Márta, Cserháti Zoltán, Lakatos Kitti, Lamm Flóra, Menyhárt Leó Dávid, Soltész Anna, Thurnay Dorottya és Tompai Ildikó. Lent: az iskola tanulói az idei évzáró ünnepen.

művek, igazi művészi teljesítménnyel. Filmkészítéstől az ötvösségig, ólomüveg-, gőzgépkészítés, ruhatervezés, mozaik-készítés, orvoslás és repüléstörténet. Volt aki az első magyar Waldorf iskola történetét dolgozta fel. Most már mind a 15-en büszkék arra, hogy „Waldorfosok”. Hosszú lenne mindegyik munkát külön méltatni, lenyűgöző volt egytől egyig. A diplomamunkák előadásán eszembe jutnak Rudolf Steiner gondolatai: *„Ahogyan a gondolati életet akarattal átsugározva eljutunk a szabadsághoz, úgy jutunk el a szeretethez, ha akarati életünket gondolatokkal hatjuk át. Cselekvésünkben azáltal bontakozik ki a szeretet, hogy az akarati jellegbe gondolatokat sugárzunk, gondolkodásunkban azáltal bontakoztatjuk ki a szabadságot, hogy az akarati jelleget belesugározzuk a gondolatokba. Mivel az ember teljes egész, ezért ha eljutunk oda, hogy gondolati létünkben megtaláljuk a szabadságot, akarati életünkben pedig a szeretetet, úgy cselekvésünkben szabadság, gondolkodásunkban szeretet fog működni.”*

Úgy érzem, a gyerekek ezen az úton haladnak.

Ahogy kipillantok az emlékeimből, látom, hogy most kapják meg az érettségi bizonyítványukat. Nehéz könnyek nélkül nézni. Bennem cseng még a Dosztojevszkij idézet: *Testvéreim, a szeretet nagy tanítómester, de érteni kell hozzá, hogyan szerezzük meg, mert nehéz szert tenni rá, drágán lehet hozzájutni, hosszú munkával és hosszú idő múltán, mert nemcsak pillanatnyilag, alkalomszerűen kell szeretni, hanem örökre. Egy-egy alkalommal ugyanis bárki tud szeretni, akár a gonosztevő is szerethet. Barátaim, kérjétek jókedvet az Istentől. Legyetek vidámak, mint a gyermekek, mint az égi madarak.”*

Én úgy látom őket, mint az égi madarakat! Önállóak és szabadok!

A bizonyítványosztást követően rózsaszíromesőben vonulnak ki az iskolából.

Végül, hogy ne legyen túlcsondulóan érzelmes és szubjektív a beszámoló, álljon itt néhány hivatalos sor arról, milyen vélemény alakult ki az érettségi elnökökben a vizsgák során az osztályról: *Az érettségizők szuverén, művelt felnőttek benyomását keltették. Elfogulatlanul, természetesen teremtettek kapcsolatot; feleleteiket általában az összefüggések felismerése, könnyed problémakezelés, a szövegek iránti tisztelet, egyéni véleményalkotás jellemezte.*